

December 2011

décembre 2011

Editorial

door **Mary Eggermont-Molenaar, Calgary**

Afgelopen 26 september stierf Herman van Wermeskerken (1927-2011). Herman was van 2001 tot 2004 penningmeester CAANS-nationaal, sinds 2009 lid van de Orde van Oranje Nassau en erelid van het Vancouver Chapter en CAANS-nationaal. In zijn overlijdensbericht staat dat Herman een *'full-life lived as husband and father, naval officer, logistics engineer and volunteer with numerous associations and business groups.'* Hieraan wil ik graag toevoegen dat Herman vaak ook een uitnemende gastheer is geweest voor de CAANS-sprekers. Herman wordt door ons en in internationale kring gemist.

Op 2 november bereikte ons het bericht van het overlijden van Sander Zweers, voor zijn emeritaat hoogleraar Russische Literatuur aan de Universiteit van Waterloo. Sander was een zeergewaardeerde spreker op de CAANS-jaarvergaderingen en publiceerde meerdere malen in het CAANS Journal. Mijn eerste kennismaking met hem was in Toronto, in de *Days Inn* waar ik stond in te checken. Er komt een heer op me af (op mijn accent denk ik) die vroeg: 'Mevrouw drinkt U?' Dat ik voor de CAANS-conferentie kwam nam hij zonder meer aan. Moi: 'Jawel.' Hij met zijn mooie sonore stem: 'Voegt U zich dan bij ons in de bar.' Zweers' laatste voordracht kan [hier](#) nagenoten worden

Op het voorblad van het laatste CAANS-ACAEN Journal zien we menige soldatenrug. Een ervan is die van **Basil Kingstone** die sinds 1988 soldiered voor het *CAANS Journal*, eerst als associate editor en daarna als editor-in-chief. In mei 2002 onderscheidde Consul-Generaal Hendrik Kroon hem tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Table of Contents

Editorial	Mary Eggermont-Molenaar 1
News from the Chapters	
Vancouver	Annette Dorrepaal 5
Calgary	Mary Eggermont-Molenaar 7
Toronto	Marja Moens 8
Ottawa	Hans Moor 9
Montreal	Peter Lowensteyn 9
Dutch	Tom Bijvoet 10
Een vroom verzinsel	Ludo Jongen 10
Jaenens boek PPP	Filip Vandenbroeke 12
Cleveringa en Gonggrijp	Cor van der Panne 12
Over Emile 'van de thee'	Mary Eggermont-Molenaar 14
From the Journals	Basil Kingstone 16
Membership renewal	Paul de Laat 19

Afgelopen mei, op de jaarvergadering of CAANS in Fredericton, werd Kingstone bij zijn afscheid als editor in de bloemetjes gezet. Inge Genee volgt hem op als redacteur. Bijdragen voor het *CAANS/ACAEN Journal* dienen daarom vanaf nu te worden opgestuurd naar: cjns-editor@caans-acaen.ca. Kingstone zal zijn rubriek *From the Journals* in de *CAANS Newsletter* voortzetten.

Calls for Papers

A call, by **Tanja Collet**, for papers for the Annual Meeting of the Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies (CAANS/ACAEN) that will be organized and held at Wilfrid Laurier University and the University of Waterloo, both in Waterloo, Ontario, on 26-27 May 2012. For those that would like to submit, [go here](#).

And, a call for papers by **AADAS**, the Association for the Advancement of Dutch-American Studies for a conference to be held on 9 and 10 June 2012, titled Past and Present: the Importance of History for Dutch Americans. For more info [go here](#).

Petitie tegen wetsvoorstel

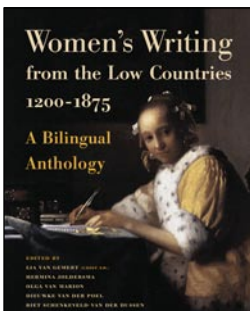

Koning Albert II

Deze herfst tekenden **19.000 Nederlanders** in binnen- en buitenland een petitie die zich keert tegen het wetsvoorstel van Minister Piet Hein Donner (zijn daden bennen klein) om Nederlanders hun staatsburgerschap af te nemen als zij een paspoort krijgen in het land waar ze wonen of werken (niet met terug werkende kracht). Als je de Nederlandse situatie met betrekking tot dubbele nationaliteit vergelijkt met die van de Belgen, dan blijkt Koning Albert II heel wat meer van zijn onderdanen te houden dan Minister Donner. Sinds 9 juni 2007 behouden Belgen hun Belgische nationaliteit als ze de nationaliteit verwerven van een ander land. Albert II doet zelfs zijn best om ex-Belgen hun nationaliteit terug te geven. Als Donner zijn zin krijgt, zal dit voor ex-Nederlanders moeilijker worden.

Eelco Keij te New York, één van de aanjagers van deze petitie (ofwel petitionaris), liet weten dat we de gang van zaken mbt deze petitie [hier](#) kunnen volgen.

CAANS-ACAEN-ledennieuws

Afgelopen 15 september zag *Women's Writing from the Low Countries 1299-1875, A Bilingual Anthology* van **Hermina Joldersma** het licht.

Wil van den Hoonaard, in 2011 gastheer en spreker tijdens de CAANS-conferentie in Fredericton, mocht zich afgelopen november verheugen in een grant van de *Canadian Federation for the Humanities and Social Sciences* voor zijn boek *The Seduction of Ethics: Transforming the Social Sciences* (UTP). Hierbij onze hartelijke gelukwensen!

CAANS-ACAEN-sprekersnieuws

Charlotte Köhler

Op 17 november j.l. kreeg **Mensje van Keulen** – het is iedere drie maanden wat met haar – de Charlotte Köhlerprijs, die maar om de drie jaar wordt uitgegeven. Volgens de jury vallen haar verhalenbundels op door haar 'trefzekere techniek, haar uitnemende taalgevoel en bijzondere verbeeldingskracht. Iedere keer is er iets anders in te ontdekken, omdat ze in het midden laat hoe het afloopt, er nog van alles kan gebeuren en je over de personages kunt blijven fantaseren.' CAANS feliciteert haar van harte met deze waardering. Voor meer zie [hier](#).

Uitgeverij Bekking & Blitz te Amersfoort en Brugge geeft een miniatuurreeks uit waaraan **Ludo Jongen**, hoogleraar Nederlands taal en cultuur aan de Katholieke Universiteit Lublin, Johannes Paulus II, deze herfst zijn vijfde en zesde bijdrage leverde. *Over Viervoeters*, een hertaling van Jacob van Maerlants tekst hierover in *Der Nature Bloeme*.

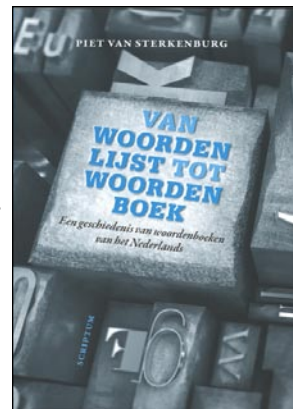

'n Juweeltje wat tekst en illustraties betreft; wie wist dat olifanten van wijn houden of dat schoenen van hondenleer goed zijn tegen jicht. Maar wie ze draagt kan erop rekenen dat honden hun poot tegen hun been optillen. De zesde bijdrage, *Deventer*, gaat over de geschiedenis van de Lebuïneskerk in Deventer. Een van de documenten waarvan Jongen zich bediende is voor de helft onbeschreven. De kopieïst legt uit: 'Hic non defectus est, sed cattus minxit desuper noct quadam' (Hier ontbreekt niets, maar op zekere nacht heeft de kat erop gepiest). Waaronder deze vervolgt: *Confundatur Cattus* (De kat zij vervloekt).

Na het lezen van <http://taalschrift.org/editie/83/nederlands-canada-wordt-dode-taal> waar Gerda Bloemraad me op wees, werkte Piet van Sterkenburgs *Van Woordenlijst tot Woordenboek* balmerend.

Dit fraai geïllustreerde boek geeft een overzicht van synoniemen-, hand-, spreek- en dialectwoordenboeken. Om een en ander goed te begrijpen begint Van Sterkenburg met de woordenboeken van de Soemeriërs, de Grieken, de Romeinen om door te gaan over glossaria en vocabularia uit de middeleeuwen, de producten van de humanisten om, volgens de achterflap 'bij de hoogtepunten van de wetenschappelijke, een talige woordenboeken van het Nederlands in de negentiende en twintigste eeuw uit te komen.' Zeker voor mensen die zich met onderwijs van het Nederlands bezig houden een aanraaiër van de eerste orde.

In dit nummer

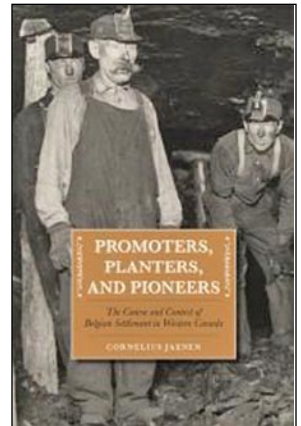
Zoals ik hoorde, *Dutch*, een nieuw Engelstalig blad dat Tom Bijvoet, redacteur van *De Krant* deze herfst in het leven riep, staat na het eerste nummer al goed bekend. Meer over dit blad hieronder.

Misschien kunt u zich het artikel herinneren dat **Nico de Glas** in het vorige nummer schreef over de Hoornse filosoof Hadrianus Junius, auteur van *Batavia*. Volgens de recensie in de NRC van 14 oktober jl. is *Batavia* 'een aardrijkskundeboek, VVV-folder en visie op onze lompe mentaliteit en soberheid ineen.' *Batavia*, door de Glas in hedendaags Nederlands vertaald, wordt, denk ik terecht aangeprezen. Maar er is altijd wat. In het laatste nummer van *De Orde van de Prince* fulmineert **Ludo Jongen**, over de foutieve door Junius in het leven geroepen opvatting dat de boekdrukkunst door Coster in Haarlem uitgevonden zou zijn. Ik vroeg Jongen zich nader te verklaren.

De University of Calgary Press presenteerde en de ambassade van België sponsorde op 27 oktober (de presentatie van) *Promoters, Planters and Pioneers* van **Prof. Dr. Cornelius J. Jaenen** uit Ottawa. Meer over dit boek over immigratie van Belgen naar West-Canada door Filip Vandenbroeke, adjunct-posthoofd van de ambassade van België.

Eind november werd zowel in Calgary, voor de 26e maal, als in Montreal, voor de eerst keer, de Leidse Cleveringa-herdenking gehouden. Op zo'n avond treedt meestal ook een student-spreker op. Twee jaar geleden sprak Mr. Max Polak in Calgary – hij had nog examen gedaan bij Cleveringa (en was gezakt). Zo'n oudere student beviel wel. Dit jaar fungeerde de econoom Prof. Em. Dr. **Cor van de Panne** als (oud-)studentspreker. Desgevraagd mocht een sterk ingekorte versie van zijn praatje in dit nummer worden opgenomen.

Afgelopen 26 september stierf de Nederlandse romanschrijfster **Hella Haasse**. Peter Lowensteyn e-mailde bij die gelegenheid: 'Ik sprak eens met Hella Haasse toen ze hier in Montreal was. We hadden één ding gemeen: een doodsangst om bij uitgever Geert van Oorschot in de auto te zitten, want die reed als een gek, ook als hij sober was. Eens kwam hij terug van een lange boekenverkoop reis met nogal wat deuken in z'n auto. Later moest ie wel de rekening betalen voor enkele vernielde kilometerpaaltjes. Wat mij het meeste bij Hella Haasse opviel, ook in de interviews met haar die ik gezien heb, hoe jong ze altijd overkwam, ook al zag ze er niet bepaald "jong" uit.'

Een interview met **Fennie Roessingh-Kerkhoven** (+), dochter van Emile, één van de *Heren van de Thee* stond in 1994 in de *CAANS Newsletter* en wordt in dit nummer verkort gepubliceerd.

Vancouver door Annette Dorrepaal

Op 26 september overleed tot onze grote droefheid **Herman van Wermeskerken**, ons met recht erelid, en mede oprichter van CAANS 26 jaar geleden. Met onvemoeibare energie heeft hij zich al die jaren ingezet voor onze vereniging: o.a. als secretaris/penningmeester, gastheer voor onze bezoekende Nederlandse en Vlaamse sprekers, en als bestuurslid van de landelijke CAANS. Ieder jaar nam hij in die functie deel aan de jaarlijkse Social Sciences conferentie, waar dan ook in Canada. Hij schiepte er een bijzonder genoegen in om zijn bezoekers het mooie van onze provincie te tonen o.a. door ze per veerboot mee naar Victoria te nemen. Ook hebben velen mogen genieten van zijn bijzondere kookkunst, vooral de Indonesische. In 2010, het jaar van het 25-jarig bestaan van CAANS Vancouver, heeft hij als lid van het 'verjaardagscomité' nog een herdenkingsboekwerk samengesteld voor alle leden, en een boottocht helpen organiseren, terwijl hij eigenlijk al heel ziek was. Dit alles getuigt van zijn enorme toewijding in alles wat hij deed. Wij missen hem heel erg!

Op donderdag 10 november 2011 sprak **Joost Blom**, Professor Em. of Law aan UBC, over Hugo de Groot: *How a Dutchman Became the Father of International Law*. Hugo de Groot was an extraordinary man who lived in extraordinary times, and the talk will be about his life and the impact of his legal writings. His legacy can be seen even today in the Netherlands. Its position as host to the most important international courts can be traced to the prestige that his writings brought to his native country - even though he was a political exile from that country for most of the last part of his life.

Op 21 september sprak voor ons **Eugenie Boer** uit Leiden over Louis Couperus, geïllustreerd met een powerpoint presentatie. Hier volgt haar verslag.

Met Louis Couperus in Canada. Een warm welcome in Vancouver

Couperus zelf heeft veel gereisd, ook ver van zijn geboorteplaats Den Haag. Hij heeft China - kort - bezocht en ook Japan, maar Nederlands-Indië, het land van zijn jeugd, was hem het liefst. Naar de warmte die hem daar in het bloed was gaan zitten, zou

Louis Couperus

hij altijd blijven verlangen. Tijdens zijn verblijven in Italië en Frankrijk genoot hij zeker van de kunst aldaar, maar de landen moesten hem tevens iets van de warmte geven die hij zo miste in Nederland.

In Noord-Amerika is hij nooit geweest. Stel dat hij bij toeval in Vancouver terecht gekomen zou zijn in, laten we zeggen, de jaren twintig van de vorige eeuw, dan zou hij weinig van zijn gading gevonden hebben. Zijn belangstelling ging uit naar het verleden; van ongerepte natuur moest hij niet veel hebben, en sportieve bezigheden waren hem vreemd. Op de vraag of hij van sport hield, moet hij eens geantwoord hebben dat hij graag een potje schaak speelde bij het open raam!

Ook voor mij was Canada onbekend. Maar ik ben buitengewoon dankbaar dat het lot mij - met Couperus op de laptop - daar naartoe heeft gevoerd. Mijn eerste stop was Vancouver, een geweldige opmaat voor mijn reis door Canada. Een stad met een zo interessante mengeling van elementen: bergen, groen, water en architectuur. Ik ben er met veel liefde ontvangen, gehuisvest en rondgeleid, waardoor ik in enkele dagen een onvergetelijke indruk kreeg: een prachtige stad. Bijna was ik daar bij alle indrukken Couperus zelf vergeten.

Maar de Caans-groep was Louis Couperus absoluut niet vergeten. Het zaaltje was tot de laatste stoel bezet en de aanwezigen verrasten me met hun aandacht en betrokkenheid.

Op 13 oktober hadden wij weer het genoeg **Ingeborg van Driel** te verwelkomen. Zij sprak voor ons over, hoe kan het anders, haar geliefde onderwerp: taal. Hier volgt haar verslag.

Grasduinen in het (grijze) verleden, het heden en de toekomst van de Nederlandse taal

Zonder taal zouden we niet ons menselijke leven kunnen leiden – taal is wat ons definiëert als mensen. Eeuwenlang heeft de mensheid zich afgevraagd waar taal vandaan zou zijn gekomen. De Bijbel en de Koran geven ons een duidelijk antwoord (Adam); heersers in de Oude Werelden deden vernuftige experimenten, maar zelfs tot op heden hebben we nog geen wetenschappelijk aanvaardbaar antwoord gevonden. Ook de vraag waarom er zoveel verschillende talen bestaan (3000-6000?) is nog onopgelost gebleven. Onze Nederlandse taal behoort zonder enige twijfel tot de Indo-Europese taalfamilie. Voor 1500 spraken wij Diets, naam afgeleid van oud Germaans *theudisk* 'volkstaal' refererend aan Latijn, de officiële taal uit vroegere tijden. Tussen de 16e-18e eeuw gaven we onze taal, teneinde het eigene van de 17 provinciën duidelijk te maken, de naam Nederduits, naast de naam 'Hollands', zijnde het 'dialect' van het toen belangrijkste gewest. In de 18e eeuw viel een elitaire nadruk op de geschreven taal; in de 19e eeuw begon het onderwijs zich intensief bezig te houden met spelling en grammatikale regels. De 20e eeuw zag grote uitspraakveranderingen: *r* gaat minder rollen, *v* wordt vaker *f*, *z* vaker *s*, *g* verliest zijn 'schraperigheid'; klinkers en diftongen veranderen van 'kleur'; 'Poldernederlands' doet zijn intrede. Ook in lexicon, syntaxis en sociolinguïstiese gedragingen treden nieuwigheden op. *Sms-en* krijgt vaste grond, letters en getallen gaan nieuwe verbanden aan.

Calgary

door Mary Eggermont-Molenaar

Louis Couperus en zijn vrouw Elisabeth Couperus-Baud

Op 27 september sprak **Eugenie Boer** ook hier over auteur Louis Couperus, een dandy die, geschrokken over het lot van Oscar Wilde, op latere leeftijd met zijn nicht trouwde. Couperus greep in zijn eigen leven in, anders dan de karakters in zijn romans, die het water maar over hun akker heen lieten lopen. Daardoor liepen veel van zijn boeken niet goed af, wat de oplagecijfers drukte. Couperus' leven liep prima in een mooi huis in De Steeg; voor zijn weduwe was een ander minder omdat zijn romans in haar tijd nog niet veel opbrachten en Couperus bij leven de rechten ervan had verkocht.

Mevrouw Couperus eindigde 37 later na zijn dood in een miezerig pensionnetje. Alle Calgariaanse aanwezigen hadden Couperus voor hun 'lijst' moeten lezen; Boers interessante en levendige voordracht zal velen nog eens naar een van zijn romans doen teruggrijpen.

Voor wie haar lezing hier of waar dan ook heeft gemist, er bestaat een Couperus Genootschap dat *Arabesken* uitgeeft. Alle 37 nummers, tot nu toe verschenen, zijn gedigitaliseerd. In nr.18 schrijft Boer een [fraai artikel](#) over *Eline Vere* en Sinterklaas.

Op 27 oktober woonden een aantal CAANS-leden en nog meer leden van de Vlaamse Kring de presentatie van *Promotors, Planters and Pioneers* bij. Auteur **Cornelius Jaenen** was voor de gelegenheid naar Calgary gekomen waar hem een druk bezochte boekpresentatie wachtte, opgefleurd door een royale door de Belgische ambassade gesponsorde bar met Belgisch bier en een tafel vol lekker eten.

Op 26 november hield Professor Em. Dr. **Chris Heesakkers** de Cleveringa-lezing, voor Nederlands sprekende alumni, CAANS-leden en andere gasten. Heesakkers besprak de vraag: *Wie was Hadrianus Junius die, als een feniks, na vijfhonderd jaar te Hoorn uit zijn as verrees?*

Cornelius Jaenen

Heesakkers ging in op vragen als Junius' bijnaam feniks, waarom hij door zijn tijdgenoten met Erasmus werd vergeleken en waarom hij evengoed in de vergetelheid raakte. Maar, op 1 juli, zijn 500ste verjaardag verschenen er drie boeken, waarvan eentje de eerste Nederlandse vertaling bevat van zijn *Batavia* [waarover in de vorige newsletter werd geschreven en waarin verderop aan wordt gerefereerd in het artikel van Ludo Jongen]. En, op 1 juli 2011 werd dit de stad Hoorn werd gecelebreerd met een scala van spetterende festiviteiten; kinderspelen,

tekenwedstrijden, muziek, stadswandelingen, een nieuw straatnaambordje en een plaquette op de plek waar hij werd geboren.

Heesakkers betoonde zich een spreker die het overwegende beta-gezelschap in Calgary lang wist te boeien. Cleveringa-avonden hebben meestal een studentspreker. Het verhaal van in in dit geval oud-studentspreker Cor van der Panne staat verderop in deze newsletter.

Toronto door Marja Moens

For her lecture at CAANS Toronto Chapter on 30 september, **Eugenie Boer** gave us a choice of topic between the life and work of the writer Louis Couperus (the Hague, 1863-1923), and the (supposed) life and times of our beloved and celebrated Saint Nicholas.

Both Couperus' fame as a writer and his intriguing personality persuaded the majority of our members to vote for this topic, perhaps to reacquaint themselves with his novels.

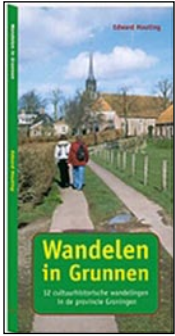
Eugenie gave an excellent lecture on Couperus and responded in detail to queries and insights from the public. Through numerous quotations from the writer's work, enlivened by many illustrations of his various dwelling places, statues, and other mementos in the Hague, she re-activated our interest in this intriguing person and his works.

Op 15 oktober sprak **Tanja Collet** van de University of Windsor over *Heritage language use and maintenance: The case of second-generation Flemish Canadians in Southwestern Ontario*. Hieronder de samenvatting van haar lezing:

The Belgians constitute one of the smaller communities in Canada's multicultural mosaic. Indeed, according to the latest census data collected by Statistics Canada in 2006, about 180,000 Canadians claim to be Belgian or to have Belgian ancestry. The paper focuses on the Canadian-born children of Flemish migrants who settled in southwestern Ontario, either in the decades leading up to or following WWII. It attempts to chart the patterns of heritage-language use and maintenance of these Flemish Canadians, using data that were obtained by means of a sociolinguistic questionnaire distributed with the assistance of the Windsor Belgian Club to its members and their Flemish acquaintances in the spring of 2008. The paper will examine in particular the respondents' use of the heritage language with their siblings and Belgian-born parents; the respondents' attitudes towards the heritage-language; and the respondents' involvement in activities, such as enrolment in heritage-language classes, travel to Flanders, reading habits, etc. which facilitate heritage-language use and maintenance.

Ottawa

door Hans Moor

On Wednesday, September 7, **Edward Houting**, author of *The Gardens of Palace Het Loo in Apeldoorn* and tour guide of historical culture walks in Groningen, Friesland and Drenthe focused, in Dutch, on the architecture and flora of the garden. More about Houting at: www.edwardhouting.nl

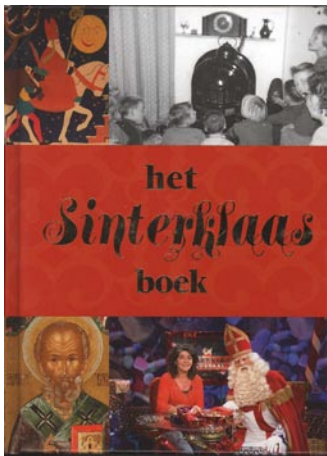
Op maandag 3 oktober besprak **Eugenie Boer Sint-Nicolaas**, een never ending story zowel vanuit de Nederlandse letterkunde als vanuit de discipline Kunstgeschiedenis. Onderzoek naar de historische achtergronden en de ontwikkeling van de figuur van Sint-Nicolaas, hetgeen leidde tot vele publicaties.

On Wednesday, November 9, at 7:30 PM, **Gerry van Kessel** spoke about *Immigrant Integration in Canada: Successes and Concerns*. A summary of this lecture is to be found at: <http://www.caans-acaen.ca/News/newsletter1109.pdf> (p. 11).

Montreal

door Peter Lowensteyn

Zoals gebruikelijk startten wij op 15 september 2011 het nieuwe CAANS-seizoen met een film, deze keer een Belgische, gekozen door **Stephane Meere**.

Op 5 oktober 2011 sprak **Eugenie Boer-Dirks**, uitgenodigd via CAANS-National, over de *Geschiedenis van Sinterklaas*. Eugenie is de schrijfster van *Het Sinterklaas Boek* waarin ze het hele verhaal van een volksfeest vertelt. De lezing richtte zich tot iedereen die wezenlijk geïnteresseerd was in dit zo typische feest en in de aanleiding ervan, Sint-Nicolaas. Aan de hand van vele illustraties vertelde Eugenie op geestige wijze over de ontwikkeling van het feest door de eeuwen heen, van een religieuze viering voornamelijk voor volwassenen, tot het kinderfeest wat het nu is. Het was een hartstikke leuke lezing. Eugenie was zeer 'persoonlijk' en kwam uitstekend over. Dat was het algemene oordeel na afloop van alle mensen.

Op 20 oktober gaf **Harm Sloterdijk** een lezing over *Nederland en Water. Geef ruimte aan onze rivieren* was het motto. Het water beheer in Nederland werd besproken, van Delta Plan na de watersnood van 1953 tot het huidige programma van waterbeleid in het rivieren gebied.

Harm Sloterdijk woont sinds 1965 in Canada en was wetenschappelijk medewerker bij Environment Canada. Zijn werkgebied was vooral de St. Lawrence Rivier, met als onderwerp giftstoffen in sedimenten en vis. Nu met pensioen, is hij actief met pro-

jecten en vrijwilligers werk in zijn specialiteit, b.v. waterbekkenbeheer van de Richelieu-Rivier.

Op 18 november organiseerde het Cleveringa-comité Montreal namens het Leids Universiteitsfonds, en CAANS-Montreal een lezing door Dr. **Ronald de Kloet**, professor in de Neurofarmacologie, die sprak over *Stress in the brain*. Marianne Muhleman-van Niekerk (misschien een aanstaand CAANS-lid) meldde dat de levendigheid van Kloets voordracht bij haar absoluut geen stress in the brain teweeg had gebracht.

DUTCH, a new magazine about The Netherlands and it's people at home and abroad.

by Tom Bijvoet

Dutch will be a bi-monthly colour magazine in English with features about the Netherlands and the Dutch abroad. We will be visiting Dutch communities in North America and looking for the memories and mementos of a previous or current Dutch population. We will have a Dutch recipe, accompanied by an interesting article about the featured dish. We will help you find your Dutch ancestors by publishing short articles about genealogical resources in Holland and elsewhere and how to use them.

We will have columnists based in The Netherlands and in North-America and for those of you who remember him: (Uncle) Brian Bramson is back and will be contributing to our magazine with his sharp and witty observations about life in Holland. And of course we will want to hear from you in your letters to the editor. In every issue you will find our 'Dutch Judge' comic and much more!

What our magazine will not be is predictable and stereotypical. There is enough windmill, tulip and wooden shoe material out there to bore us all to tears. Don't misunderstand us, we have nothing against those defining features of the Dutch public image – we love them as much as the next person – and when the soccer world cup comes around we gladly slip on our orange clogs, but we do find that these images have become rather stale. That is not to say we will not write about them at all. Let's pledge that we will write about tulips... when they're eaten, and about windmills... when they're fought.

EEN VROOM VERZINSEL: Haarlem, Laurens Janszoon Coster & de uitvinding van de boekdrukkunst door Ludo Jongen

Wie - al dan niet in opdracht - de geschiedenis van een stad, streek of land schrijft, zal proberen het 'object' zo gunstig en positief mogelijk voor het voetlicht te brengen.

gen. Vaak zijn zulke geschiedenissen niet meer dan verkapte propaganda. Bij gebrek aan harde, historische feiten wil een auteur dan wel eens zijn toevlucht nemen tot een vroom verzinsel.

In 1588 verscheen de *Batavia illustrata*. Deze geschiedenis van het gewest Holland had de geleerde Hadrianus Junius (1511-1575) in 1570 voltooid. In het zeventiende hoofdstuk wordt beschreven hoe Laurens Janszoon Coster in 1442 tijdens een boswandeling 'uit beukenschors staafjes met letters [begon] te snijden, waarmee hij zich vermaakte door ze omgekeerd, alsof het stempels waren, te gebruiken om op papier regeltjes af te drukken, als speelgoed voor zijn kleinkinderen.' Omdat de inkt niet voldoende wilde plakken, ging hij vervolgens aan de slag die te verbeteren. Tenslotte verving hij zijn houten letters door exemplaren van lood en tin. Daarmee was de uitvinding van de boekdrukkunst (dat wil zeggen het drukken met losse letters) een feit. Maar een kwaadaardige knecht, met de omineuze naam Johannes Faust, ging ermee aan de haal. Uiteindelijk richtte hij in de Duitse stad Mainz een drukkerij op. Gestolen goed gedijde in dit geval wel degelijk.

Junius zegt dat hij dit verhaal heeft gehoord van betrouwbare lieden. Maar omdat er sinds Costers uitvinding 128 jaar verstreken waren, kon geen van Junius' zegslieden daadwerkelijk getuige zijn geweest. Kortom, Junius heeft het hele verhaal van horen zeggen.

Johann Gutenberg

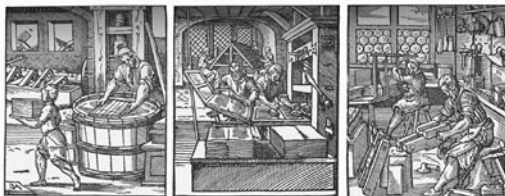
vaart der volkeren.

Ofschoon men over de datum en plaats van de uitvinding van de boekdrukkunst jarenlang heeft gediscussieerd, gaat men er tegenwoordig van uit dat de eer aan Johann Gutenberg toekomt: hij heeft rond 1450 in Mainz de gietfles uitgevonden waarmee snel en makkelijk letters van een lood-tin legering vervaardigd konden worden.

Ruim twintig jaar geleden werd die uitvinding met kracht van argumenten door Lotte Hellinga toegeschreven aan de Duitse goudsmid. Toch blijven sommigen hardnekkig vasthouden aan de Coster-legende. Junius had dit vrome verzinsel in zijn geschiedschrijving opgenomen om het gewest Holland op te stoten in de

Literatuur: Lotte Hellinga-Querido: 'Drukkers en geleerden. Overleveringen over de uitvinding van de boekdrukkunst.' In: Lotte Hellinga-Querido & Clemens de Wolf: *Laurens Janszoon Coster was zijn naam*. Haarlem, 1988, 7-76.

Joost Robbe: 'De literaire aspecten van de Costerlegende: Mythologie in de vorm van een klassieke pleitrede.' In: *Internationale Neerlandistiek* 48/3 (oktober 2010), 17-29.

De papierschepper

De boekdrukker

De boekbinder

Standaardwerk prof. em. Cornelius Jaenen over Belgische emigratie naar West-Canada

door Filip Vandenbroeke

CALGARY - Belgische migranten hebben op een specifieke wijze bijgedragen tot de socio-economische ontwikkeling van het hedendaagse Canada. Prof. em. Cornelius Jaenen (°1927), zelf zoon van Belgische migranten, bundelde de levensverhalen van de uitgeweken Belgische landbouwers, mijnwerkers, onderwijzers en missionarissen naar West-Canada in het standaardwerk *Promoters, Planters and Pioneers The Course and Context of Belgian Settlement in Western Canada*. Hij besteedt eveneens aandacht aan de commerciële en industriële activiteiten van Belgische ondernemingen in West-Canada (Petrofina, Solvay, Banque de Commerce d'Anvers, ...).

Dankzij de inzet van CAANS-Calgary, in het bijzonder mevr. Mary Eggermont-Molenaar en haar dochter (opmaak van de uitnodiging) werden de boekvoorstelling op donderdagavond 27 oktober jl. en de aansluitende receptie, aangeboden door de Ambassade van België, een groot succes. In zijn gastcollege, rijkelijk gevuld met anekdotes, schetste prof. Jaenen beknopt het verloop van de Belgische emigratie naar West-Canada voor een uitzonderlijk geïnteresseerd publiek van vijftig personen. Prof. Jaenen was jarenlang verbonden aan de *University of Ottawa* en is een wetenschappelijke autoriteit inzake de historiek van de Belgische aanwezigheid in Canada. In 2000 werd hij Officier in de Leopoldsorde.

Noot redactie: zie ook de recensie van PP en P in de [Nieuwsbrief van de Vlaams Canadese Vriendenkring](#).

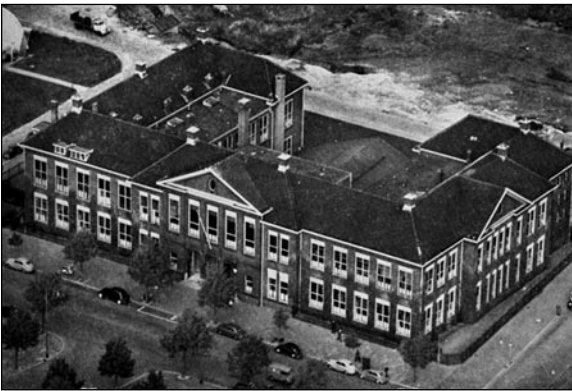
Cleveringa en Gonggrijp

door Cor van de Panne

Toen ik als Rotterdams student Professor Dr. G. L. Gonggrijp kende was hij een tengere man met grijs haar, zeventig jaar oud. Hij doceerde koloniale geschiedenis aan de Nederlandsche Economische Hogeschool (NEH), maar er waren in de vijftiger jaren geen koloniën meer. Hij had dan ook bijna geen studenten meer. Van zijn verleden wist ik toen niets. Maar ik verband met de huidige Cleveringa-herdenking heb ik eens nagegaan wat er allemaal gebeurde bij de NEH in de bezettingstijd. Hieronder een kort verslag, gebaseerd op wat daarover staat in het gedenkboek NEH 1913-1963 van J.H. van Stuijvenberg.

In Rotterdam werd al in september 1940 de Rector Magnificus C.W. De Vries van de NEH gearresteerd, veroordeeld tot gevangenisstraf en ontslagen wegens een uitlating over Radio Oranje tijdens zijn colleges. Zijn opvolger P. Lieftinck werd kort daarna geïnterneerd, evenals de hoogleraren Goudriaan en Geyl, die allen bekend stonden als felle tegenstanders van de nazi's. Daarna, op 10 oktober 1940, werd Gonggrijp tot rector magnificus benoemd en bleef dat bijna drie jaar lang.

Eind november 1940 werden alle 'niet-arische' ambtenaren en daarmee gelijkge-

Nederlandsche Economische Hogeschool

stelden' geschorst. Dit gold voor alle rijksinstellingen, dus ook voor universiteiten, maar ook voor de particuliere instelling die de NEH was. Dit leidde tot de befaamde rede van Cleveringa op 26 november die we hier gedenken. Hij werd opgepakt en in de Scheveningse gevangenis opgesloten en de Leidse studenten gingen in staking, waarna de universiteit gesloten werd.

In Rotterdam ging het een beetje anders. De schorsing van de populaire hoogleraar N.J. Polak wekte bij de studenten grote verontwaardiging en onrust op, maar tot een staking kwam het niet omdat Gonggrijp in een korte toespraak op 28 november deed uitkomen dat allen, zowel hoogleraren en studenten, het heengaan van Polak ernstig en diep betreurden. Hij noemde Polak onder luide instemming van de studenten een uitstekend geleerde en een voortreffelijk Vaderlander, 'maar om nu te gaan staken omdat hij van ons weg moet zou hem niets baten en ons alleen maar schade doen.' Er werd een door alle studenten ondertekend protestschrijven aan de secretaris-generaal van de door de Duitsers beheerste regering gericht.

In de loop van de tijd onderging Gonggrijp herhaaldelijk enerverende en afmattende verhoren die met dreigingen gepaard gingen. De Duitsers wilden Gonggrijp als rector ontslaan wegens zijn 'geschickte Deutscheindliche Haltung' maar daar kwam het toch niet van. In 1942 wilden De Duitsers dat 7.000 Nederlandse studenten in Duitsland tewerkgesteld zouden worden. Dit werd algemeen gesaboteerd door de administratie weg te halen. Vanwege de algemene protesten hiertegen ging dit niet door.

Kort daarop werden in razzia's 600 studenten opgepakt en naar het concentratiekamp in Vught gebracht. Alle universiteiten en hogescholen liepen toen leeg en de colleges werden geschorst, alhoewel examens and tentamens wel doorgingen.

Daarna kwam in maart 1943 de verordening dat studenten als ze ingeschreven wilden worden voor het volgend jaar een loyaliteitsverklaring moesten tekenen, waarbij ze beloofden zich te onthouden van anti-Duitse handelingen. Dit was in principe een zaak van de individuele student. Maar de senaten van de instellingen moesten beslissen of ze aan deze, gedeeltelijk door de NSB-leider Mussert bedachte maatregel zouden meewerken. Delft, Wageningen en Groningen zonden de formulieren aan de studenten toe, zelfs met een aanbeveling tot tekenen. Van de 14500 studenten tekenden er 2000 of wel 14%.

Aanvankelijk besloot de Rotterdamse senaat te protesteren tegen de maatregel en er niet aan mee te werken. Maar toen bekend geworden was dat studenten die tekenden niet opgeroepen konden worden voor de arbeidsdienst veranderde men van opinie en werden de formulieren met een verklaring aan de studenten toegezonden. Het leek erop dat de Hoogeschool aanbeval te tekenen, maar een volgend schrijven maakte duidelijk dat dit geenszins het geval was.

Het resultaat was dat 13% van de Rotterdamse studenten tekenden, even onder het landelijk gemiddelde. Het onderwijs werd nu in principe hervat voor studenten die getekend hadden, maar er werden geen colleges gegeven, alleen incidentele hulp bij de studie. Inmiddels hadden talrijke hoogleraren en docenten ontslag genomen, zodat van werkelijk onderwijs geen sprake was. Aan het eind van 1943 werd de Hoogeschool gesloten. Alle studenten die niet getekend hadden moesten naar Duitsland in de arbeidsdienst. Van de 12.500 werden er 3.500 naar Duitsland getransporteerd, de rest dook onder.

Terug naar Gonggrijp. Na drie jaar had hij zijn rectoraat overgedragen aan Ten Doeschate, maar deze nam al gauw ontslag, en werd weer vervangen door Gonggrijp, die het bleef tot het einde van 1943 toen de Hoogeschool gesloten werd.

Na de oorlog moest een zuiveringscommissie een oordeel uitspreken over het beleid van de hogeschool autoriteiten in de bezetting. Het oordeel was dat de Senaat tekort geschoten was bij het geven van een krachtige leiding aan studenten maar erkent dat het opportunistische standpunt van de Senaat uiteindelijk tot een praktisch resultaat geleid heeft. Wel betreurt ze dat de toezending van het loyaliteitsformulier aanvankelijk niet duidelijk maakte dat de Senaat niet het tekenen aanbeval.

Het College van Curatoren kende Gonggrijp in 1948 de penning van de hogeschool toe 'voor betoonde standvastigheid en moed gedurende de bezettingsjaren.'

Staatje van Haasses' *Heren van de Thee* door Mary Eggermont-Molenaar

Uit *Heren van de Thee*

In de zomer van 1883 vertelde Rudolf Kerkhoven zijn zoontjes Ru en Edu dat hun moeder de ooievaar had besteld. Voor de grote vogel langskwam had Rudolf zijn familie nog iets anders te vertellen: 'Deuren, ramen, kasten, alles rammelde. Ook Jenny [Rudolfs vrouw] en de kinderen ontwaakten. Toen viel er een slag die alle vorige in hevigheid overtrof.' Die slag was de uitbarsting van de Krakatau op 27 augustus 1883.

De ooievaar volgde begin October 1883. Geholpen door een accoucheuse met tot aan de ellebogen met slaolie ingevette onderarmen bracht Jenny Kerkhoven-Roosegaarde Bisschop haar derde zoon Emile ter wereld. Emile was een dapper jongetje; op zijn vijfde jaar redde hij zijn hondje van een schorpioenaanval. Maar dat hij zo bang was van onweer, dat verbaasde zijn vader. Nu zou dat niet meer verbazen, weten we dat foetussen in de moederschoot lage tonen kunnen horen. Emile moet zich voor zijn geboorte ook een

ongeluk geschrokken hebben van die knal van de Krakatau en zijn leven lang bang zijn geweest voor geluiden die erop leken.

Na de middelbare school ging Emile in Zürich studeren en, geheel volgens familie-traditie, schreef hij brieven naar huis. Op deze brieven baseerde Hella Haasse Heren van de Thee. Op 14 augustus 1097 liet Emile zijn broer Edu in Nederland weten dat hun moeder zelfmoord had gepleegd: 'Zij had geen leven meer ... Maar welk een verlies het voor ons is, kunnen wij nog nauwelijks beseffen ... Ik kan niet nalaten om mijn bewondering uit te spreken voor de gelatenheid waarmee Vader gedurende jaren alles van Moeder verdroeg.' Emile maakte zijn studie in Zürich af en vestigde zich op zijn vaders theeplantage Gamboeng. Daar eindigt *Heren van de Thee* voor zover het Emile betreft.

Emille's dochter Fennie in Calgary

Hoe het verder ging met Emile hoorde ik in 1994 van zijn dochter Fennie Roessingh-Kerkhoven; ze vertelde dat haar vader Emile later met haar moeder, Fennie van Dijk, trouwde en vier kinderen kreeg, waarvan zij de oudste was. Fennie Kerkhoven werd in Bandoeng geboren en verhuisde in 1933 met haar familie naar Bloemendaal waar ze haar opleiding met de derde klas HBS in Overveen voortzette. In 1937 leerde ze haar a.s. echtgenoot Hein Roessingh kennen. Net als Hein, ging ook Fennie geologie studeren.

Gevraagd naar haar vader zei Fennie: 'De Kerkhovens waren egocentrische figuren. Wat kan je daaraan doen? Mijn grootmoeder Jenny kreeg steeds meer kinderen. Ze vond het vreselijk maar ze was erg goed voor hen. Ze wilde emanciperen, smeekte mijn grootvader om in Europa te kunnen blijven en wilde van alles, maar hij zei 'Nee.'

Ik liet Fennie de brief van haar vader Emile over de dood van zijn moeder lezen. Fenny: 'Hij voelde voor zijn moeder. Veel later heb ik hem horen zeggen, "Ach mijn arme arme moeder.' Over haar zelfmoord werd nooit gesproken. Mijn vader zag zijn moeder als ziek. Hij was enorm precies, stelde vaste regels. Mijn ouders gingen ieder hun eigen gang, ze waren wel partners, maar hij verwachtte dat mijn moeder een goede gastvrouw was. Daar had hij haar op uitgezocht. Ze kon goed koken en leerde het personeel goed koken. Ze deed veel aan tennissen, zwemmen en paardrijden. Tijdens de thee- en de koffieuurtjes zat ze altijd te borduren. Er moest precies op tijd worden gegeten; de hele theeonderneming liep op de minuut. De head-djongos sloeg tweemaal op de gong en binnen een minuut was iedereen verondersteld aan tafel te zitten. Wij mochten niet hard lachen en ook niet hard joelen. De inlanders moesten hurken als wij voorbij kwamen. Strootjes roken was niet netjes. Een keer sloeg vader met een stok het strootje uit de mond van een vreemde inlander die niet hurkte. Het hele leven, iedere dag, was hetzelfde. Hij was dol op de natuur, een goeie bioloog [...]'

Fennie: 'Tijdens verlof in 1929 kocht mijn vader jachtgrond, het Wekeromse Zand in Gelderland, in de buurt van Lunteren. Hij liet daar in 1936 een huis op bouwen en daarin brachten de Kerkhovens en nog twee andere families na 1943 de oorlog door. Na de slag om Arnhem werden 110 Engelse piloten die in de buurt bij boeren on-

dergedoken gezeten hadden op hun terrein verzameld om vervolgens door een gids over de Rijn gesmokkeld te worden. Niemand wist waar die piloten op ons goed zaten. Ik dacht dat ze waarschijnlijk in de buurt van de vijvers zouden zitten. Ging daar zoeken en kreeg een geweerloop in mijn gezicht gedrukt. 'Wachtwoord,' zei iemand. Dat wist ik niet. Maar iemand herkende me en daarna namen de gids en zijn zoon de groep mee. Boeree heeft erover geschreven in *De Kroniek van Ede*. Mijn zusje Els hielp ze over de hoofdwegen, maar er was er eentje bij met een gebroken enkel die de hele groep ophield. De gids wilde een kortere weg nemen en stuitte toen op een Duitse batterij. Er werd geschoten. Mijn broer Emile werd daarbij in zijn buik geraakt en vijf dagen later is hij gestorven.

Na de oorlog zei vader: 'Wat moet ik nu doen, nu mijn oudste zoon dood is?' Mijn jongste broer zat in dienst en wilde de plantage niet overnemen. Vader is toch gegaan en heeft de zaak weer opgebouwd. Gamboung was helemaal afgebrand door Soekarnomensen. In 1948 liep de pacht af en vanaf die tijd moest deze ieder jaar worden vernieuwd. In 1950 moest vader kiezen, Indonesiër worden of de plantage verkopen. Na een jaar nadenken heeft hij Gamboeng voor 20.000 Roepia verkocht.'

From the Journals by Basil Kingstone

Septentrion 40:2 has two travel articles. One describes a train ride from Lille to the magnificently renovated station at Antwerp Central, the other a journey along the road leading from Ghent to Kortrijk. The latter, now bypassed by a freeway, is lined with big box stores, and government is belatedly proposing to impose some standards of urban planning on such roads. The author hopes they will not, in the process, harm the 36 nightclubs (to put it politely) on that 41km stretch, the only welcoming feature in a dismal area, with their wonderful names (he likes "Gl'amour" for its ingeniousness).

The featured novelist is **Nelleke Noordervliet**. Unlike other writers of her generation, she was born in 1945, she has never been translated into French (nor into English, so far as I can find out. She has written a fictional biography of Multatuli's wife, called in question our image of the Enlightenment (it led to violent revolution, after all), and created a tableau of the life of the children of World War II; the heroine's father was a German soldier. Always individual and social history intertwines. In addition to extracts from her work, there is one from a novel by **Thomas Rosenboom**, *Zoete Mond*

We read also about artists: **Drew Wagener**, who creates tents that say something about solitude and living in society; **Franz Bruges's** Orchestra du Vile siècle, which needs no introduction; and the poetry of **Dolphin Lecompton**, which she lets run away with her. I can but translate an extract:

He sings a little song about a rather poisonous girl
 Luckily she'll be punished
 It's important for girls to be punished when
 They shamelessly make fun of masculine overconfidence

So she'll be run over by a truck
 Carrying inflatable reptiles and
 Her name is sometimes Candy, sometimes Dolphin.

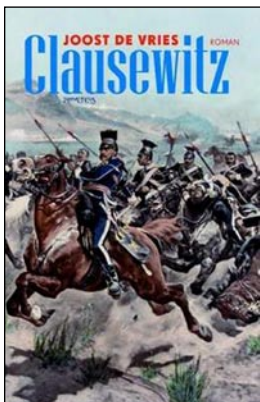
Sustention 40:3 has another train ride, this one from Aalst to Eigenbrakel or from Alost to Braine-l'Alleud, depending on your language. The route runs through Flemish-speaking, French-speaking and officially bilingual territory; indeed in so far as it passes the European parliament, it is perhaps polyglot! The line ends at the battlefield of Waterloo, which was presumably a polyglot affair too.

Representing the arts in this issue, we have the photographer **Anton Corbijn**, who was passionate from childhood on about taking photos and about hanging out with rock groups, and fulfilled his ambitions by photographing the groups.

Noot van de redactie:

Het Prins Bernhard Cultuurfonds heeft de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs 2011 toegekend aan Anton Corbijn omdat hij een belangrijke beeldmaker en -vormer van de populaire cultuur van zijn generatie is en geldt als een internationaal voorbeeld voor fotografen, onwerpers en art directors. Deze oeuverprijs reikt het Cultuurfonds jaarlijks uit aan een grootheid op cultureel gebied. Aan deze prijs zijn een geldbedrag van 75.000 euro en een Cultuurfonds op Naam ter waarde van 75.000 euro verbonden. Corbijn is als regisseur bekend van de films *Control* (2007) en *The American* (2010). Hij mocht de prijs ontvangen uit handen van Prinses Maxima en in gezelschap van Bono (U2), Chris Martin (Coldplay) en Herbert Grönemeyer (bron deweekkrant.nl). Zie ook deze [video](#) van de uitreiking.

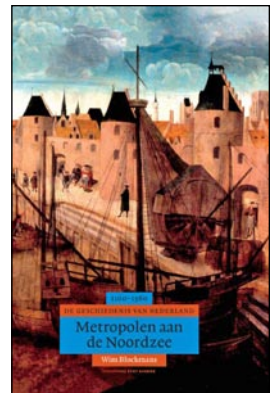
Michael Raedecker paints acrylic backgrounds then sews in the details with rug-hooking wool, a painstaking method of creation, which perhaps places him on the border between arts and crafts. For the written word, the revival of interest in **Maeterlinck**, *The Blue Bird*, *Pelleas and Melisande*, is noted, and we learn that more Dutch works would be translated into French if 'non-fiction,' i.e. books on, say, an advance in science, told with some narrative flair like a literary work, were more popular in France.

There are also translated extracts from **Joost de Vries' Clausewitz**, his first novel, in which an academic tries to find out where a well-known writer mysteriously disappeared to, and thus comes to wrestle with such questions as truth vs. fiction.

The Nieuwsbrief 30/6 of the Orde van den Prince contains an interesting long excerpt from a new book by **Wim Blockmans**, professor emeritus of medieval history at Leiden, *Metropolen aan de Noordzee*.

Blockmans explains that, unlike previous historians who have defined the Netherlands according to political boundaries or languages, he sees them as 'the areas on the lower reaches of the rivers.' Waterways being the best means to move goods in the Middle Ages, cities on waterways grew enormously one after another - Arras, Bruges, Ghent, Antwerp, Amsterdam - and rivaled the

great cities of Italy in economic and cultural importance.

There is also an article on Charlotte de Bourbon, William the Silent's third wife, with whom he had six daughters in seven years. At 18 she was an abbess, but at 24 she left the order and became Protestant. William's divorce of his second wife, on the grounds of her adultery, was of doubtful legality, and there was some scandal, but eventually both families were won over by Charlotte's selfless devotion. Her grave monument in Antwerp cathedral, removed by Catholics in 1585 with all other signs of Protestantism, has recently been replaced.

To come to the present time, **Jeroen Dewulf** describes the flourishing situation of Dutch studies at the University of California at Berkeley. They have a chair funded by the Dutch government, himself, a professor of Dutch linguistics, Thomas Shannon, a lector in Dutch language acquisition, Inez Hollander, and a chair funded by the Flemish government; a different professor and field every year. The libraries have 150,000 Dutch books – the Bancroft Library is very strong on Dutch colonial history and on the Resistance. They also work with professors in other fields and offer courses intended to appeal to students with other majors, e.g. Anne Frank and Jewish Studies. 232 students are currently taking one or more Dutch courses. Sigh...

Dutch Crossing vol. 35 no. 1 opens with an analysis by **Liesbeth GeEVERS**, Utrecht, of Willem of Orange's *Apology* (1581) compared with the family histories done for other family members by Knüttel (1541) and Orlers (1616). The *Apology* had the further task of refuting Philip II's attack on him as a traitor. All three works speak of the dynasty's achievements, but only the *Apology* insists that the Nassau always ruled in the Netherlands, specifically in Gelderland; the other two see them as German and important in the Empire. This omission is not surprising in Knüttel, but it is in Orlers. The question is: did the family not see themselves as Dutch, even after becoming stadholders?

Philip III

Violet Soen, KU Leuven, traces the careers of two noblemen in the Spanish Netherlands, Berlaymont and Noircarmes, who chose not to join the revolt that led to Dutch independence. She shows that the imperial administration was not monolithic but divided between moderate and hard-line views of how to handle the revolt, and our two nobles had to constantly choose whom to side with in order to secure advancement, and perhaps to influence policy.

Tamar Cholcman, Tel Aviv, describes the political change reflected in the triumphal arches erected for the *Joyeuse entrée* of Philip III into Antwerp in 1599 and into Lisbon in 1619, both Flanders and Portugal being Spanish possessions at the time.

At these events, the city traditionally swore its loyalty to the monarch but also negotiated to keep and extend its rights and privileges, and arches were erected

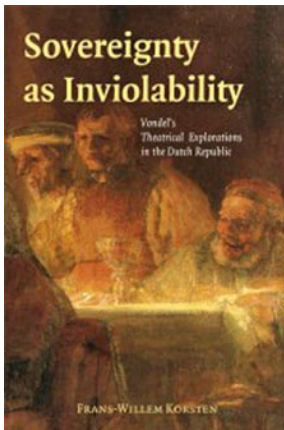
bearing figures, which stated these demands symbolically. Beginning with the 1599 event, however, communities of foreign merchants began to demonstrate their desire for free trade. In 1599 the organizer of the event could still modify the symbolic statement by the merchants of Milan, but in 1619 the organizer was unable to modify the display of the English merchants. Clearly the foreigners' powers had grown.

James P. McCarthy of Cork traces the period of rapid re-growth of that city after the massive destruction by Cromwell and then William III. Huguenots settled there, but also Dutch settlers – trade with Holland was important – who brought their architecture to the rebuilding. These conclusions, however, are presented as preliminary and tentative.

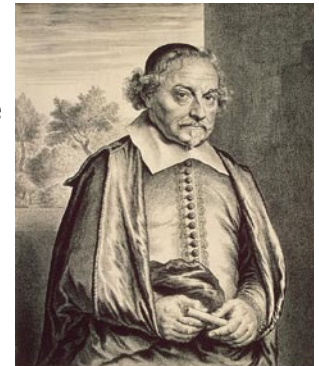

Oliver Cromwell, "warts and all," by Pieter van der Faes

In the final article, **Nicholas Piercey**, UC London, shows that football fans' dislike of the commercialization of the game is nothing new: things have been that way since the game gained a foothold in the Netherlands about 1910. Players had to remain amateurs, but advertising space in sports newspapers and concession stands in the stadiums were always for sale. In addition, individual businessmen, industrialists and politicians gave money to build major stadiums.

There is a review of **F.W. Korsten's** *Sovereignty as inviolability, Vondel's theatrical explorations in the Dutch Republic*. The book is a welcome corrective to the critics' common presentation of political change in Vondel's tragedies as linear and inevitable. On the contrary, Korsten argues, the tragedy springs from mistaken human actions, and the women in the plays are there to remind us of this fact by their protests, their resistance, and the continued suffering they are caused by the rulers' decisions.

Joost van den Vondel

Please remember, our membership year mimics the calendar year and starts at the first of January. For CAANS to survive and prosper your continued support is needed and appreciated. (See renewal forms below.)

Our best wishes for the season and have a great 2012.

Paul de Laat, Secretary/Treasurer CAANS (National)

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

CAANS

2012 SUBSCRIPTION FORM

Please note that membership is from January 1 to December 31

Members of CAANS pay thirty-five dollars (fifteen dollars for the *Canadian Journal of Netherlandic Studies* and twenty dollars for their membership fee, which includes the Newsletter and which is a charitable donation). Seniors pay thirty dollars (fifteen dollars for the Journal and fifteen dollars for membership). Students pay twenty-five dollars (fifteen for the Journal and ten dollars for membership).

CAANS is a non-for-profit charitable educational organization and welcomes additional donations. All such donors will be sent a tax receipt within the first few months of the calendar year following such a donation.

Local chapters may assess an additional fee. If you are a member of a local chapter, you may submit this form with your cheque or money order to the local chapter along with the local fee. Chapters and contacts are listed on page 2 under "Officers". If you are not a member of a local chapter or if your local chapter does not collect fees for CAANS National, please mail your cheque or money order to:

Mr. Paul de Laat, Treasurer of CAANS,
613 Huyck's Point Road, Wellington, ON K0K 3L0.

Europe: €25.00 ABN-AMRO, BIC Code ABNANL2A, IBAN NL90ABNA0,
Account # 45.85.38.795, t.a.v. Paul de Laat, Dongen, NB

Our Newsletter is distributed by e-mail, so please be sure to give your e-mail address below. We will not share this e-mail address with anyone!

Name: _____

Mailing Address: _____

Telephone : _____ (home) _____ (work)

E-mail: _____

Profession: _____

(If academic, please specify discipline)

◇ This is a membership renewal for 2012

◇ This is a new membership

**ASSOCIATION CANADIENNE POUR L'AVANCEMENT DES ÉTUDES NÉERLANDAISES
(ACAEN)
BULLETIN D'ADHÉSION 2012**

Veillez noter: on devient membre pour une année civile.

Les membres de l'ACAEN paient deux choses à la fois: quinze dollars pour s'abonner à la *Revue canadienne d'études néerlandaises*, et vingt-cinq dollars comme cotisation, qui inclut ce Bulletin et qui compte comme donation charitable; donc trente cinq dollars au total. Les personnes du troisième âge paient vingt-cinq dollars pour la cotisation et quinze dollars pour la Revue, donc trente dollars au total. Les étudiants paient dix dollars pour la cotisation et quinze dollars pour la Revue, donc vingt cinq dollars au total.

L'ACAEN est une corporation de charité et accepte volontiers des dons supplémentaires. Les donateurs recevront un reçu aux fins d'impôt dans les premiers mois de l'année civile qui suit le don.

Pour ce qui est des sections locales, la liste des personnes à contacter se trouve à la page 2 sous la rubrique "Membres du Bureau". Si vous devenez aussi membre d'une section locale qui perçoit une cotisation locale, vous pouvez lui envoyer les deux cotisations à la fois. Si vous n'êtes pas membre d'une section locale, vous enverrez un chèque ou mandat à :

M. Paul de Laat, Trésorier de l'ACAEN, 613 Huyck's Pt. Rd., Wellington, ON K0K 3L0.

Europe: €25.00 ABN-AMRO, BIC Code ABNANL2A, IBAN NL90ABNA0,
Account # 45.85.38.795, t.a.v. Paul de Laat, Dongen, NB

Nous distribuons ce Bulletin par e-mail (courriel). Vous voudrez donc bien donner votre adresse e-mail ci-dessous. Nous ne la donnerons à personne!

Nom: _____

Adresse pour correspondance: _____

Téléphone: _____
(travail) (domicile)

Courriel (e-mail): _____

Profession: _____

Les universitaires voudront bien préciser leur discipline :

◇ Je désire renouveler mon adhésion pour 2012

◇ Je désire devenir membre.

OFFICERS/ MEMBRES DU BUREAU

President

Michiel Horn
Professor Emeritus of History
and University Historian
York University, Glendon Campus
Toronto, ON M4N 3M6
mhorn@glendon.yorku.ca

Vice-President

Tanja Collet
Languages, Literatures and Cultures
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
tcollet@uwindsor.ca

President Emerita

Joan Magee
866 Victor Drive
Windsor, ON N8S 2S7

Past President

Linda Feldman
Dept. of Langs. Lit. and Civ.
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
feldman@uwindsor.ca

Secretary-Treasurer/Archivist

Paul de Laat
613 Huyck's Point Road
Wellington, ON K0K 3L0
pgdelaat@gmail.com

CAANS-ACAEN Journal Editor

Inge Genée
Dept. of Modern Languages
University of Lethbridge
Lethbridge, AB T1K 3M4
cjns-editor@caans-acaen.ca

Journal Editor Emeritus

Basil D. Kingstone
Department of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
bkingst@uwindsor.ca

Visiting Speakers Convenor/ Newsletter Editor

Mary Eggermont-Molenaar
1416 - 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1
memo45@shaw.ca

Associate Newsletter Editors

Paul de Laat - Communications
Peter Lowensteyn - Layout

Webmaster

Peter Lowensteyn
webmaster@caans-acaen.ca
(Site: <http://www.caans-acaen.ca>)

Members at Large

Gerrit Gerrits
Dept. of History and Classics
Acadia University
Wolfville, NS B4P 2R6

Martien de Leeuw
School of Industrial Design
Carleton University
martiendeleeuw@gmail.com

Willemina Seywerd
265 Scarborough Crescent
Scarborough, ON M1M 2J7
wseywerd@gmail.com

Peter Tijssen
INRS-Institut Armand-Frappier
Laval, Québec, H7V 1B7
Peter.Tijssen@iaf.inrs.ca

Chapter Secretaries & Contacts

Calgary

memo45@shaw.ca

Montreal:

peter@lowensteyn.com

Ottawa:

martiendeleeuw@gmail.com

Toronto:

marja.moens@rogers.com

Vancouver:

saskiastomps@telus.net

Winnipeg:

vorst2@Ms.UManitoba.ca

The CAANS Newsletter appears three times a year, in April, August and December. It is a publication of the Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies and free to all the Association's members.

Le Bulletin de l'ACAEN paraît trois fois par an (avril, août, décembre). C'est une publication de l'Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises, dont les membres le reçoivent gratuitement.

Items for the Newsletter should be sent to Mary E.M (memo45@shaw.ca) preferably as an attachment to an e-mail, in WordPerfect or Word.

Pour publier dans le Bulletin, prière d'envoyer votre texte à Mary E.M (memo45@shaw.ca) sous forme d'attachement à un courriel en WordPerfect ou Word. Merci!

Notice from our Treasurer, Paul de Laat:

A few of you have not yet paid for **this** year and we are now at the end of 2011. Why not pay for 2011 and 2012 at the same time!

Membership dues for this year are \$35.00 for regular members, \$30.00 for seniors and \$25.00 for students.

If you are not sure if you have contributed this year, I encourage you to send a short email to pgdelaat@gmail.com.

Please note that some memberships for CAANS (National) are collected through your local chapter. If in doubt, ask the treasurer of your local chapter if this is the case.